

Sygn. akt VIII C 1488/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

dnia 5 października 2020 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w VIII Wydziale Cywilnym

w składzie: przewodniczący: Sędzia Bartek Męcina

protokolant: st. sekr. sąd. Ewa Ławniczak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 października 2020 roku w Ł.

sprawy z powództwa (...) S.A. w R.

przeciwko S. F.

o zapłatę

1. oddala powództwo,
2. nie obciąża powoda kosztami procesu, w tym kosztami sądowymi poniesionymi tymczasowo przez Skarb Państwa,
3. przyznaje i poleca wypłacić ze Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego dla Łodzi Widzewa w Łodzi na rzecz adw. R. G. kwotę 221,40 zł (dwieście dwadzieścia jeden złotych czterdzieści groszy) tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu,
4. zarządza zwrot ze Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego dla Łodzi Widzewa na rzecz powoda (...) S.A. w R. kwoty 42 zł (czterdzieści dwa złote) tytułem pozostałej części zaliczki uiszczonej na wynagrodzenie biegłego.

Sygn. akt VIII C 1488/17

UZASADNIENIE

W dniu 30 września 2016 roku powód (...) Spółka Akcyjna w R., reprezentowany przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, wytoczył przeciwko pozwanemu S. F. w elektronicznym postępowaniu upominawczym powództwo o zapłatę kwoty 1.234,74 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 września 2016 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podniósł, że żądanie pozwu wynika z zawartej z pozwanym w dniu 28 kwietnia 2015 r. umowy kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej. Na mocy zawartej umowy powód zobowiązał się do świadczenia usług, o których mowa wyżej, pozwany obowiązany był zaś do uiszczania kwot wynikających z wystawionych dokumentów księgowych. Powód wykonał świadczenie stosownie do treści umowy, na potwierdzenie czego wystawił faktury VAT. Pozwany nie dokonał zapłaty należnych powodowi kwot w wyznaczonych terminach. Na łączną wysokość zadłużenia składają się: 1.196,88 zł z tytułu sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usługi dystrybucji objęte fakturami (...) oraz 2,79 zł i 35,07 zł z tytułu odsetek naliczonych od dnia następnego po dniu wymagalności kwot z poszczególnych dokumentów księgowych do dnia poprzedzającego wytoczenie powództwa.

(pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym k. 2-4)

W dniu 25 stycznia 2017 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wydał w przedmiotowej sprawie nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym, którym zasądził od pozwanego na rzecz powoda dochodzoną wierzytelność wraz z kosztami procesu.

(nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym k. 4 v.)

Powyższy nakaz zapłaty zaskarżył sprzeciwem pozwany, powołując się na nieważność umowy zawartej z powodem na skutek choroby psychicznej, którą jest dotknięty, a mianowicie schizofrenii paranoidalnej.

(sprzeciw k. 5)

Postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2017 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie przekazał rozpoznanie przedmiotowej sprawy do Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi z uwagi na skuteczne wniesienie sprzeciwu.

(postanowienie k. 12)

W piśmie z dnia 14 sierpnia 2017 r. powód podtrzymał żądanie pozwu.

(pismo procesowe k. 15- 16)

Postanowieniem z dnia 19 października 2017 roku referendarz sądowy w tut. Sądzie zwolnił pozwanego od kosztów sądowych w całości i ustanowił dla pozwanego pełnomocnika z urzędu w osobie adwokata.

(postanowienie k. 59)

W piśmie procesowym z dnia 27 listopada 2017 r. pozwany reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu w osobie adwokata zakwestionował ważność umowy łączącej strony z uwagi na to, że z powodu schizofrenii paranoidalnej S. F. w momencie jej zawierania był w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. W związku z tym pełnomocnik pozwanego wskazał, że roszczenie powoda można byłoby oprzeć wyłącznie o przepisy dotyczące bezpodstawnego wzbogacenia. Jednak w tym wypadku pozwany zużył uzyskane świadczenie w całości, a z powodu choroby psychicznej nie można przyjąć, że powinien się liczyć z obowiązkiem zwrotu świadczenia.

(pismo procesowe k. 67- 69)

Do zamknięcia rozprawy stanowisko stron nie uległo już zmianie.

(protokół rozprawy k. 157)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 28 kwietnia 2015 roku S. F. zawarł z powodem umowę kompleksową sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usługi dystrybucji dla odbiorców grupy taryfowej G oraz (...). Umowa została zawarta na czas nieoznaczony. W myśl zawartej umowy powód zobowiązał się do świadczenia usług w ramach prowadzonego przez siebie przedsiębiorstwa, pozwany zaś obowiązany był do zapłaty należności wynikających z dokumentów księgowych wystawionych za dostarczaną energię elektryczną.

(umowa k. 17-18, warunki świadczenia usług k. 19- 20, okoliczności bezsporne)

Powód wystawił na pozwanego fakturę VAT nr (...), w treści której z tytułu rozliczenia zużycia energii elektrycznej za okres od dnia 21 września 2015 roku do dnia 24 marca 2016 roku, wskazał na istnienie dopłaty w kwocie 1.225,34 zł. Termin zapłaty strona powodowa wskazała na dzień 12 kwietnia 2016 r.

Następnie powód wystawił fakturę VAT nr (...), w treści której z tytułu rozliczenia zużycia energii elektrycznej za okres od dnia 24 marca 2016 roku do dnia 13 maja 2016 roku, wskazał na istnienie dopłaty w kwocie 120,98 zł. Termin zapłaty strona powodowa wskazała na dzień 1 czerwca 2016 r.

(faktura VAT k. 25 i 26, okoliczności bezsporne)

Pozwany nie zapłacił powyższych należności, na skutek czego powód pismem z dnia 6 czerwca 2016 roku wezwał S. F. do zapłaty kwoty 1.196,88 zł z tytułu wystawionych faktur (...).

(wezwanie do zapłaty k. 27, zwrotne potwierdzenie odbioru k. 28, okoliczności bezsporne)

Pozwany cierpi na chorobę psychiczną- schizofrenie paranoidalną o wieloletnim przewlekłym, niekorzystnym przebiegu, z dezorganizacją zachowania skutkującą wieloletnim obniżeniem poziomu funkcjonowania w obszarach aktywności życiowej. W dniu 28 kwietnia 2015 r. S. F. znajdował się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenia woli.

(opinia sądowo-psychiatryczna k. 109- 113, uzupełniająca opinia sądowo-psychiatryczna k. 135- 136)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił bądź jako niesporny, bądź w oparciu o dowody z powołanych dokumentów, których prawdziwości nie kwestionowała żadna ze stron. Za podstawę ustaleń faktycznych Sąd przyjął również obie opinie sądowo-psychiatryczne wydane przez biegłą psychiatrę Z. W.. Oceniając pisemną opinię biegłej psychiatry, Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania zawartych w jej treści wniosków, opinia ta była bowiem rzetelna, jasna oraz logiczna. Opinia psychiatry Z. W. odzwierciedla staranność i wnikliwość w badaniu zleconego zagadnienia, wyjaśnia wszystkie istotne okoliczności, podaje przyczyny, które doprowadziły do przyjętej konkluzji. Psychiatra Z. W. wyjaśniła, że brak dokumentacji medycznej dotyczącej stanu zdrowia psychicznego pozwanego w dniu 28 kwietnia 2015 r., nie wykluczył, wobec pozostałej dokumentacji medycznej zgromadzonej w aktach sprawy, możliwości dokonania oceny stanu zdrowia psychicznego na potrzeby wydania opinii w przedmiotowej sprawie. W ocenie Sądu to od oceny biegłego zależy, czy zgromadzony materiał dowodowy w sprawie, jest wystarczający do wydania opinii. Skoro psychiatra Z. W. nie sygnalizowała konieczności uzyskania innej dokumentacji medycznej, to z pewnością uznała, że ta zgromadzona w aktach sprawy jest wystarczająca do wydania kategorycznej opinii w sprawie. Biegła zwróciła też uwagę, że 20 dniowa hospitalizacja pozwanego w 2015 r. nie oznacza, że w dniu wypisu ze szpitala pozwany był wyleczony z choroby psychicznej. Zresztą można jeszcze zauważyć, że po wydaniu opinii uzupełniającej, strona powodowa nie kwestionowała już wniosków psychiatry Z. W..

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu w całości.

W przedmiotowej sprawie niesporne były twierdzenia faktyczne powoda o tym, że łączyła go z pozwanym umowa kompleksowa o świadczenie usługi dystrybucji i sprzedaży energii elektrycznej, na podstawie której S. F. zobowiązał się do uiszczania opłat za dostarczoną energię elektryczną. Pozwany nie wywiązał się z przyjętego na siebie zobowiązania, nie regulując płatności z tytułu wystawionych przez powoda faktur VAT nr (...), na skutek czego po jego stronie powstało zadłużenie w łącznej kwocie 1.196,88 zł. W tym miejscu zaznaczenia wymaga, że pozwany nie kwestionował kwot, na które opiewały wystawione przez powoda faktury, jak również wysokości swojego zadłużenia z powyższego tytułu, w konsekwencji Sąd uznał, że powód przedkładając opisane dokumenty księgowo udowodnił zadłużenie pozwanego w wysokości wskazanej w ich treści.

W niniejszej w sprawie zaszły jednak przesłanki, o których mowa w art. 82 k.c., skutkujące nieważnością umowy stanowiącej źródło pozwu, co czyni żądanie powoda niezasadnym. Jak wykazało przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe, pozwany cierpi na chorobę psychiczną- schizofrenię paranoidalną o wieloletnim przewlekłym, niekorzystnym przebiegu, z dezorganizacją zachowania skutkującą wieloletnim obniżeniem poziomu funkcjonowania w obszarach aktywności życiowej. O czym była mowa wyżej, strona powodowa nie kwestionowała

pisemnej opinii sądowo-psychiatrycznej po jej uzupełnieniu, w konsekwencji Sąd uznał, że stanowi ona pełnowartościowy dowód, który może być podstawą czynionych w sprawie ustaleń faktycznych. Skutkiem takiej oceny było przyjęcie przez Sąd, stosownie do wydanej przez biegłej psychiatry opinii, iż w dacie zawierania przedmiotowej umowy, czyli w dniu 28 kwietnia 2015 r. S. F. znajdował się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli – pozwany nie był w stanie zapoznać się i zrozumieć treści podpisywanej umowy, co czyni złożone przez niego oświadczenie woli o związaniu się umową kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usługi dystrybucji nieważnym, o czym przesądza treść art. 82 k.c. Przypomnienia wymaga przy tym, że w myśl powołanego przepisu, jakkolwiek powód skutkujący stanem wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, skutkuje nieważnością oświadczenia woli. Oświadczenie złożone w tym stanie powoduje bezwzględną nieważność dokonanej czynności prawnej, co uniemożliwia stronom dochodzenie jakichkolwiek roszczeń z tytułu zawartej umowy. Jak podnosi się w judykaturze, brak świadomości charakteryzuje się brakiem rozeznania, niemożnością zrozumienia posunięć własnych lub też innych osób, niezdawaniem sobie sprawy ze znaczenia własnego postępowania, przy czym stan wyłączający świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli nie może być rozumiany dosłownie, nie musi więc oznaczać zupełnego zaniku świadomości (por. m.in. wyrok SN z dnia 11 grudnia 1979 roku, II CR 448/79, OSPiKA 1981/3/45; wyrok SN z dnia 7 lutego 2006 roku, IV CSK 7/05, Legalis nr 173781). Z kolei stan wyłączający swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli może być rozumiany tylko jako stan, w którym możliwość wolnego wyboru jest całkowicie wyłączona. W przeciwnym wypadku niemal każde oświadczenie woli byłoby dotknięte rozważaną wadą, rzadko bowiem człowiek działa zupełnie swobodnie (por. m.in. cyt. wyrok SN z dnia 7 lutego 2006 roku). Oczywiście samo wystąpienie choroby psychicznej po stronie składającego oświadczenie woli nie przesądza automatycznie o tym, że nastąpiło ono w stanie wyłączającym świadome lub swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Przy badaniu omawianych przesłanek oświadczenia woli istotnym jest bowiem, czy to choroba wywołała taki stan. W omawianej sprawie taki związek przyczynowo-skutkowy został wykazany ponad wszelką wątpliwość.

W konsekwencji powództwo w niniejszej sprawie należało oddalić w całości.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie przepisu art. 102 k.p.c., który stanowi, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Sąd zdecydował się na nieobciążanie strony powodowej kosztami procesu w ogóle, gdyż oddalenie powództwa wynikało z ustalenia nieważności umowy łączącej strony z powodu wady oświadczenia woli pozwanego, o której mowa w art. 82 kc.

Ponieważ pozwany był reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu w osobie adwokata, Sąd przyznał i polecił wypłacić ze Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego dla Łodzi- Widzewa w Łodzi na rzecz adw. R. G. kwotę 221,40 zł tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w stawce minimalnej powiększonej o podatek VAT (§ 8 pkt 2 w zw. z § 4 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, Dz.U. 2016, poz. 1714 ze zm.).

Ponadto Sąd zarządził zwrot ze Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego dla Łodzi- Widzewa w Łodzi na rzecz powoda kwoty 42 zł tytułem pozostałej części zaliczki uiszczonej na wynagrodzenie biegłego.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji wyroku.